

ANALIZA

Guy de Maupassant: Nakit

1. Skrbno preberi besedilo. Zabeleži svoje prve vtise z nekaj besedami.

Nečimrna ženska predrago plača svoje grehe.

2. Ali bi nakit uvrstil med novele? Zakaj?

Da, Nakit bi uvrstila med novele, ker so novele so krajšega ali srednjega obsega, kar Nakit je. V središču je en sam dogodek, v tej noveli ples. V novelah ima pogosto pomembno vlogo kak predmet, tukaj seveda izgubljena ogrlica. Usodna napaka je precej neverjetna, toda za pravljico jo ravno ne bi označila, saj je še vedno možna. Zaplet in razplet sta hitra in presenetljiva, kar je značilnost novel.

3.Kako dolgo časovno obdobje zajema besedilo?

V tej noveli je čas dogajanja 10 let in nekaj dni, čeprav pripovedovalec podrobneje opisuje dneve pred in po dogodku z ogrlico.

4.Ali bi lahko novelo razdelil na več zaokroženih delov? Koliko jih je?

Jaz bi jo zaokrožila na pet delov.

5. S po eno povedjo povzemi dogajanje v posameznem delu.

1. Matilda Loisel živi pod vplivom družbe in si želi, da bi bila bogatejša.

2. Njen mož dobi vabilo na ples, kupi ženi drago obleko in skupaj obiščeta bogato prijateljico, katera ji posodi ogrlico.

3. Matilda se na plesu odlično zabava, toda doma jo čaka neprijetno presenečenje, izgubila je namreč prijateljičino ogrlico.

4. Ker je ogrlica za vedno izgubljena, si g. in ga. Loisel zadolžita pri znancih, posledica je strm padec po družbeni lestvici navzdol.

5. Po desetih letih obubožana in spremenjena ga. Loisel sreča prijateljico, ki ji pove, da je bila ogrlica pravzaprav ponaredek in skorajda ničvredna.

4.Poskusi dogajanje razviti v obliki dramskega trikotnika.

7. Kje je odlomek, ki govori o plesu?

Odlomek o plesu je na sredini novele.

8. Ples zajema zelo kratko časovno obdobje v življenju zakoncev Loisel. Ali bi lahko utemeljil, zakaj je ta dogodek postavljen prav v središče novele?

V središče novele je postavljen zato, ker se je prav zaradi tega plesa vse skupaj začelo. Prav tako so tukaj tudi izpolnjene Matildine sanje, bila je občudovana in v središču pozornosti, kar je žal trajalo le malo časa.

9. Kakšni družbeni plasti pripada ga. Loisel? Ali je izjemna, enkratna osebnost?

Matilda pripada nižjemu srednjemu sloju prebivalstva. Da, je enkratna osebnost, toda tega se tudi sama zaveda in prav od tod izvira njena nečimrnost. Pripovedovalec jo opiše kot žensko, ki bi se morala roditi v bogati družini.

10. Opiši gospo Loisel tako, kot je predstavljena na začetku in na koncu novele.

Na začetku novele je bila Matilda nežno in očarljivo dekle, ki si je bolj kot karkoli na svetu želela bogataškega življenja. Na koncu je pa bila starikava, groba ženska. Bila je resna in žilava, za izgled ni imela časa skrbeti, saj je vzdrževala reven dom.

11. Zaradi katerih značilnosti bi lahko nakit uvrstili med realistična oziroma naturalistična literarna dela?

Ker opisuje dogajanja, socialna trenja razrednih skupin na družbeni lestvici in podaja objektivno sliko družbenih in psiholoških vidikov na dogajanja v noveli.

12. Primerjaj gospo Loisel z gospo Bovary.

Gospa Bovary in gospa Loisiel sta si podobni v tem, da si obe želita nekaj več, nekaj boljšega. Obe si želita pozornosti in živahnejšega družabnega življenja. Obe na koncu "nasrkata", saj se gospa Bovary ubije, gospa Loisiel pa po nepotrebnem trpi v revščini.

13. Poišči vzporednice med Mupasantovo novelo Nakit in Gogoljevim plaščem.

Skupno jima je tudi to, da sta v obeh glavni povezovalni člen dela obleke. Plašč in Nakit zgrajeni po sokolji teoriji, kar pomeni, da se vse dogajanje vrti okoli enega predmeta. Matilda je zaradi nepremišljenosti izgubila 10 let udobnega življenja in jih preživela v dolgovih in revščini, Akakij pa se je maščeval in tako izterjal plačilo šele po smrti.

14. Primerjaj Matildo Loisel z gospo Giovanni iz Boccaccieve Novele o sokolu.

Gospa Loisel je imela denarja ravno toliko, da je lahko živela povprečno življenje, medtem ko je bila Giovanna bogata. Giovanni je tudi umrl mož, imela je sina. Gospa Loisel je vedno stremela k boljšemu življenju, Giovanne pa ni motilo, če je bil njen mož reven ("Ljubi bratje, dobro vem, da drži, kar pravite, vendar imam rajši moža, ki potrebuje bogatstva, kot bogatstvo, ki mu je treba moža.")

15. Ali imajo vse tri novele kakšno skupno točko?

Da, vse so zgrajene na podlagi sokolje teorije. Pri vseh je zelo pomemben en predmet. V Noveli o sokolu je pomemben sokol, v Plašču plašč, v Nakitu pa ogrlica.

16. Ali bi lahko življenje današnje ženske primerjal z vsakdanjikom gospe Loisel?

Lahko bi ga primerjali, našli bi pa kar nekaj vzporednic. Današnje ženske zapravijo veliko denarja na nakitu, ličilih, oblekah... Za ta denar morajo hoditi v službo, a vseeno je vpliv družbe prevelik. Vsak si želi lepši avto, lepšo hišo, toda tega si ne more vsak privoščiti in prav zaradi tega je dosti žensk, pa tudi moških, nesrečnih.

17. Poišči v noveli Nakit odlomek, kjer pripovedovalec komentira, kakšno je človeško življenje. Izpiši ga. Kakšen pogled na svet razkriva opisani odlomek?

»Kaj neki bi se zgodilo z njo, ko bi ne bila izgubila nakita? Kdo bi vedel na to odgovoriti? Kako zagonetno in nepreračunljivo je življenje! In kako majhna stvar zadostuje, da človeka uniči ali reši!«

Ta odlomek razkriva realističen pogled na svet, pravzaprav se zelo strinjam z njim. Življenje res skriva ogromno pasti in zagonetk.

18. Kako bi razložil, da pripovedovalec srečanja med gospo Loisel in gospo Forestier na koncu novele ne komentira?

Mislím, da komentar pripovedalca sploh ni potreben, saj že sam dogodek sam vse pove. Tudi usodni preobrat tako pridobi na vrednosti, saj bralce pusti same s svojimi mislimi.

19. Kakšna sta jezik in slog novele?

Jezik in slog sta preprosta, meščanskim ljudem primerna. Ni ravno nek jezik kmečkega prebivalstva, vzvišen pa tudi ne.

20. Skušaj dramatizirati odlomek iz novele, predvidi tudi didaskalije.

OSEBE

MATILDA LOISIEL

JEANNE FORESTIER

OTROCI, ravno tam

Sončna nedelja v centru Pariza, Champs-Élysées. Cvetoči park, po katerem rasto tulipani in narcise. Vz dolž travnika poteka dolga pešpot, po kateri se sproščeno sprehajajo družine. Uglajena mati, mlada in zapeljiva, vodi dva otroke po poti. Opazi jo starejša ženska, zanemarjena in borno oblečena v stare cunje. Za trenutek ali dva obstane, nato pa nemirno pristopi k njej.

MATILDA: Dober dan, Jeanne.

JEANNE se v zadregi prestopa: Gospa ... ne poznam vas ... gotovo ste se zmotili.

MATILDA: Ne, ne, jaz sem Matilda Loisel.

JEANNE krikne: Matilda ... Moja uboga Matilda ... kako si se spremenila!

MATILDA: Da! Zelo težke čase sem preživela, odkar se nisva več videli, hudo revščino sem tolkla ... In vse to zaradi tebe!

JEANNE se namršči: Zaradi mene? Kako?

MATILDA: Ali se spomniš diamantne ogrlice, ki si mi jo posodila za ples v ministrstvu?

JEANNE: Seveda se!

MATILDA: No, izgubila sem jo!

JEANNE nejeverno: Kako! Saj si mi jo vendar vrnila?

MATILDA *se nasmehne*: Vrnila sem ti drugo, zelo podobno. Deset let sva potrebovala, da sva jo plačala, saj veš, da nisva nič imela ... No, zdaj sva zmagala to reč in moram reči, da sem kar se dá zadovoljna.

JEANNE: Praviš, da si kupila diamantno ogrlico, da bi z njo nadomestila mojo?

MATILDA *se veselo zasmije*: Seveda. In ti niti opazila nisi tega, kaj? Da, zelo sta si bili podobni.

JEANNE *vzame prijateljčine roke v svoje*: Za božjo voljo, Matilda! Moja ogrlica vendar ni bila pristna! Vredna je bila kvečjemu petsto frankov ...

21. Utemelji, zakaj si se odločil za "svoj" odlomek.

Končni odlomek sem si izbrala zaradi presenetljivega preobrata na koncu, ki igra najpomembnejšo vlogo v besedilu, saj povsem spremeni bralčev pogled na celotno dogajanje.

22. Opisi ali nariši sceno in obleke, ki bi jih nosili igralci. Utemelji svojo izbiro.

Sončna nedelja v centru Pariza, Champs-Élysées. Cvetoči park, po katerem rasto tulipani in narcise. Vzdolž travnika poteka dolga pešpot, po kateri se sproščeno sprehajajo družine. Jeanne, mlada in zapeljiva, vodi svoja dva otroka po poti. Ker je bogata, je oblečena je v prekrasno rožnato nedeljsko obleko. Otroka sta odeta v pisana oblačila in se skladata z barvo sonca in cvetic, to je rumeno, rdečo in zeleno. Matilda je revna in izžeta ženska, zato nosi le preprosto sivo krilo, spran predpasnik in iz cenene volne spleten pullover. Na glavi ima zavezano ruto.

23. Ali bi se odločil za glasbeno spremljavo? Kakšno? Zakaj?

Glasbena spremljava bi bila sončnemu nedeljskemu popoldnevu primerna, naprimer prvi del Vivaldijevih Štirih letnih časov, Pomlad.

24. Nadaljuj besedilo tako, kot da bi se gospa Loisel odločila upoštevati možev nasvet in namesto nakita pripela na obleko navaden cvet. Ne pozabi na značilnosti novele.

"No prav," se je Matilda le vdala in se žalostno zastrmela skozi okno. "Toda nosila bom najlepši in najdražji cvet."

Gospod in gospa Loisel sta se odpravila na tržnico, kjer je gospa izbrala snežno belo vrtnico, ki je bila prava redkost v tistem letnem času. Seveda bi na sebi raje videla nakit, toda svojega moža je imela srčno rada in ga ni hotela videti še bolj nejevoljnega, kot je že bil. Tisto lovsko puško si je zelo želel, to je vedela in zaradi tega se je počutila krivo.

Ko sta se vrnila, je gospa Loisel nemudoma potegnila prekrasno rdečo obleko iz omare, si na njo prišla cvet in se še nadaljnih nekaj ur urejala pred zrcalom.

"Sem lepa, sem lepa?" je poskakujoč po stanovanju spraševala svojega moža.

"Lepota se skriva pred teboj," ji je z nasmeškom odgovarjal in tako vlival samozavest.

Kaj kmalu sta se odpravila. Šla sta peš, saj so bile vse kočije naokoli zasedene in roko na

srce, tudi denarja nista imela. Gospa Loisiel si je celo pot popravljala cvet in ga na vsak način poskušala bolj poudariti.

Ko sta prišla na ples, je hitro odložila svoj stari plašč in se pokazala v novi obleki. Prišlo je veliko pomembnih ljudi in to je bila njena priložnost, da zablesti. Žal pa se je zgodilo ravno tisto, česar se je gospa Loisel najbolj bala. Njen mož je odšel k prijateljem, ona je pa ostala sama in neobčudovana. Solze so ji stopile v oči in žalostno se je usedla na rob okrogle zofe, ki je kraljevala sredi sobe. Ni ji bilo do plesa, niti do zabave. Nato je opazila tudi kar nekaj skupinic žena visoke družbe, ki so s kotičkom očesa pogledovale k njej in si šepetale. To jo je tako potrla, da je poiskala moža, ga speljala na samo in zahtevala, da odideta.

"Toda, Matilda..." je ugovarjal gospod Loisel in pomignil k svojim prijateljem. "Ne moreva oditi kar sredi zabave, še preden je bil postrežen glavni obrok. To je izredno nevljudno!"

"Prav briga me," je zahlipala Matilda. "Na plesu sva že kar nekaj ur in še v življenju nisem požrla toliko pogledov!"

Njun prepir je zmotilo rahlo cingljanje. Bil je sam minister, ki je z vilico udarjal po kristalnem kozarcu.

"Posluh, dame in gospodje, prosim. Da, tudi vi, gospod Pierre zadaj." Nasmehnil se je in odložil kozarec. "Rad bi se zahvalil vsem, da ste danes prišli. Moji prijatelji so se zelo potrudili, da so priredili ta ples meni v čast. Sedaj bodo postregli večerjo, na katero se prav vsi lahko lotite. Hvala!" Matilda je zgrabila svoj plašč, minister je pa skoraj odšel, ko je za sekundo obstal.

"Oh, oprostite, še nekaj sem pozabil. Moja žena se je skupaj s prijateljicami odločila, da bo danes podelila nagrado najlepše oblečeni ženski. To ni v navadi, vem, toda danes se je pri nas prav zagotovo uvedla nova modna smernica, mislim da to vsi vemo. Neka ženska tukaj med nami je goste zaslepila s svojo lepoto in prelepim naravnim modnim dodatkom, belo vrtnico. Gospa Loisel, pridite na oder po svojo nagrado!"